

RUBRIEK 1: Identificatie van de stof of het mengsel en van de vennootschap/onderneming

1.1. Productidentificatie

TIP TOP HARDENER No. 1

Art.-No.

590 0019, 590 0112, 590 0181, 590 0356, 590 1238

1.2. Relevant geïdentificeerd gebruik van de stof of het mengsel en ontraden gebruik

Gebruik van de stof of het mengsel

Verharders

1.3. Details betreffende de verstrekker van het veiligheidsinformatieblad

Firma: TIP TOP Oberflächenschutz Elbe GmbH

Weg: Heuweg 4

Plaats: D-06886 Wittenberg

Telefoon: +49(0)3491/635-50

Telefax: +49(0)3491/635-552

Bereik: Verantwoordelijk voor het veiligheidsdatablad: sds@gbk-ingelheim.de

1.4. Telefoonnummer voor noodgevallen:

INTERNATIONAL: +49 - (0) 6132 - 84463, GBK GmbH (24h - 7d/w - 365d/a)
Nationaal Vergiftingen Informatie Centrum (NVIC): +(0)31 30 274 8888
[Uitsluitend bestemd om professionele hulpverleners te informeren bij acute vergiftigingen]

RUBRIEK 2: Identificatie van de gevaren

2.1. Indeling van de stof of het mengsel overeenkomstig 1272/2008/EG

Gevaren categorieën:

Ontvlambare vloeistof: Ontvl. vlst. 3

Organisch peroxide: Org. Perox. F

Acute toxiciteit: Acute tox. 3

Acute toxiciteit: Acute tox. 4

Huidcorrosie/-irritatie: Huidcorr. 1B

Ernstig oogletsel/oogirritatie: Ooglet. 1

Specifieke doelorgaan toxiciteit bij eenmalige blootstelling: STOT eenm. 3

Specifieke doelorgaan toxiciteit bij herhaalde blootstelling: STOT herh. 2

Aspiratiegevaar: Asp. Tox. 1

Gevaar voor het aquatisch milieu: Aquat. chron. 2

Gevarenaanduidingen:

Ontvlambare vloeistof en damp.

Brandgevaar bij verwarming.

Giftig bij inademing.

Kan dodelijk zijn als de stof bij inslikken in de luchtwegen terechtkomt.

Schadelijk bij inslikken en bij contact met de huid.

Kan irritatie van de luchtwegen veroorzaken.

Veroorzaakt ernstige brandwonden en oogletsel.

Kan schade aan organen veroorzaken bij langdurige of herhaalde blootstelling.

Giftig voor in het water levende organismen, met langdurige gevolgen.

2.2. Etiketteringselementen

Gevaarlijke bestanddelen die op het etiket vermeld moeten worden

Cumolhydroperoxide

Cumol (isopropylbenzeen)

Signaalwoord:

Gevaar

TIP TOP HARDENER No. 1

Datum van herziening: 12.11.2015

Revisie-Nr.: 1,1

Productcode: 00359-1065

Pictogrammen:

Gevarenaanduidingen

- H226 Ontvlambare vloeistof en damp.
- H242 Brandgevaar bij verwarming.
- H331 Giftig bij inademing.
- H304 Kan dodelijk zijn als de stof bij inslikken in de luchtwegen terecht komt.
- H302+H312 Schadelijk bij inslikken en bij contact met de huid.
- H335 Kan irritatie van de luchtwegen veroorzaken.
- H314 Veroorzaakt ernstige brandwonden en oogletsel.
- H373 Kan schade aan organen veroorzaken bij langdurige of herhaalde blootstelling.
- H411 Giftig voor in het water levende organismen, met langdurige gevolgen.

Voorzorgsmaatregelen

- P210 Verwijderd houden van warmte, hete oppervlakken, vonken, open vuur en andere ontstekingsbronnen. Niet roken.
- P260 Damp niet inademen.
- P280 Beschermende handschoenen/beschermende kleding/oogbescherming/gelaatsbescherming dragen.
- P303+P361+P353 BIJ CONTACT MET DE HUID (of het haar): verontreinigde kleding onmiddellijk uittrekken. Huid met water afspelen of afdouchen.
- P304+P340 NA INADEMING: de persoon in de frisse lucht brengen en ervoor zorgen dat deze gemakkelijk kan ademen.
- P305+P351+P338 BIJ CONTACT MET DE OGEN: voorzichtig afspelen met water gedurende een aantal minuten; contactlenzen verwijderen, indien mogelijk; blijven spoelen.
- P310 Onmiddellijk een ANTIGIFCENTRUM/arts raadplegen.
- P405 Achter slot bewaren.
- P273 Voorkom lozing in het milieu.

2.3. Andere gevaren

Dampen kunnen met lucht een explosief mengsel vormen.

RUBRIEK 3: Samenstelling en informatie over de bestanddelen

3.2. Mengsels

Chemische omschrijving

Cumolhydroperoxide 80% in cumol

Gevaarlijke bestanddelen

CAS-Nr.	Stofnaam	Hoeveelheid
	EG-Nr. Index-Nr. REACH-Nr.	
	Classificatie conform Verordening (EG) nr. 1272/2008 [CLP]	
80-15-9	Cumolhydroperoxide	80 - 90 %
	201-254-7 617-002-00-8 01-2119475796-19	
	Org. Perox. E, Acute Tox. 3, Acute Tox. 4, Acute Tox. 4, Skin Corr. 1B, STOT RE 2, Aquatic Chronic 2; H242 H331 H312 H302 H314 H373 H411	
98-82-8	Cumol (isopropylbenzeen)	10 - 20 %
	202-704-5 601-024-00-X 01-2119473983-24	
	Flam. Liq. 3, STOT SE 3, Asp. Tox. 1, Aquatic Chronic 2; H226 H335 H304 H411	

Volledige inhoud van de H- en EUH-zinnen: zie onder paragraaf 16.

RUBRIEK 4: Eerstehulpmaatregelen

4.1. Beschrijving van de eerstehulpmaatregelen

Algemeen advies

Vervuilde, doordrenkte kleding direct uittrekken.

Zelfbescherming voor de eerste hulp verlenen.

Vergiftigingsverschijnselen kunnen zelfs verschillende uren later optreden. Gedurende tenminste 48 uur onder medisch toezicht houden.

Bij inademing

Toevoer van frisse lucht, indien vereist zuurstof, arts consulteren.

Bij ademhalingsstilstand kunstmatige ademhaling.

Desbetreffende persoon aan de frisse lucht brengen en rustig neerleggen.

Bij bewusteloosheid de betroffene in een stabiele zijligging brengen.

Bij aanraking met de huid

Onmiddellijk met zeep en overvloedig water wassen.

Bij aanhoudende huidirritatie arts bezoeken.

Bij aanraking met de ogen

Onmiddellijk met overvloedig water spoelen, ook onder de oogleden, gedurende tenminste 15 minuten.

Medische behandeling bij oogarts.

Bij inslikken

Meteen arts erbij halen.

Mond uitspoelen en rijkelijk water nadrinken.

Nooit iets aan een bewusteloos persoon geven.

Het besluit of braakneiging veroorzaken of neen moet de dokter nemen.

4.2. Belangrijkste acute en uitgestelde symptomen en effecten

Giftig bij inademing.

Schadelijk bij inslikken en bij contact met de huid.

Kan dodelijk zijn als de stof bij inslikken in de luchtwegen terecht komt.

Veroorzaakt ernstige brandwonden en oogletsel.

Kan irritatie van de luchtwegen veroorzaken.

Kan schade aan organen veroorzaken bij langdurige of herhaalde blootstelling.

4.3. Vermelding van de vereiste onmiddellijke medische verzorging en speciale behandeling

Naar gelang de symptomen behandelen.

RUBRIEK 5: Brandbestrijdingsmaatregelen

5.1. Blusmiddelen

Geschikte blusmiddelen

Alcoholbestendig schuim, poeder, kooldioxide (CO₂), verneveld water.

Ongeschikte blusmiddelen

Volle waterstraal.

5.2. Speciale gevaren die door de stof of het mengsel worden veroorzaakt

Bij verbranding kan ontstaan:

koolmonoxide en kooldioxide

Koolwaterstoffen

5.3. Advies voor brandweerlieden

Draag onafhankelijk ademhalingsapparaat met persluchtcilinder en beschermende kleding.

Bijkomend advies

Bedreigde vaten met watersproeistraal afkoelen.

Brandresten en gecontamineerd bluswater moeten overeenkomstig met de plaatselijke overheidsvoorschriften verwerkt worden.

RUBRIEK 6: Maatregelen bij het accidenteel vrijkomen van de stof of het mengsel

6.1. Persoonlijke voorzorgsmaatregelen, beschermingsmiddelen en noodprocedures

In geval van dampvorming een ademhalingsstoestel.

Voor voldoende beluchting zorgen.

Persoonlijke beschermkleding gebruiken.

Ontstekingsbronnen verwijderd houden.

6.2. Milieuvorzorgsmaatregelen

Niet in het riool/oppervlaktewater/grondwater laten lopen.

6.3. Insluitings- en reinigingsmethoden en -materiaal

In een geschikte container opscheppen voor afvalverwijdering.

Met vloeistofbindend materiaal (bijv. vermiculiet, zuiver zand) opnemen.

Grotere hoeveelheden voor verwijdering tot < 10% verdunnen met stabilisatiemiddelen (bijv. stookolie).

6.4. Verwijzing naar andere rubrieken

Bechermdende voorschriften (zie alinea 7 en 8) in acht nemen.

Informatie voor afvalverwerking zie hoofdstuk 13.

RUBRIEK 7: Hantering en opslag

7.1. Voorzorgsmaatregelen voor het veilig hanteren van de stof of het mengsel

Advies voor veilig hanteren

Handen wassen voor elke werkonderbreking en aan het einde van de werkdag.

Produkt darf nur mit geeigneten Werkstoffen, wie z.B. Polyethylen oder Edelstahl in Kontakt kommen.

Uit de buurt houden van vuil, roest, chemicaliën, geconcentreerde basen en zuren en versnellers.

Aanwijzingen voor bescherming tegen brand en explosie

Van ontstekingsbronnen verwijderd houden - Niet roken.

Verwijderd houden van open vuur, hete oppervlakken en ontstekingsbronnen.

Explosieveilige apparatuur/instrumenten en vonkenvrij gereedschap gebruiken.

Dampen kunnen met lucht een explosief mengsel vormen.

7.2. Voorwaarden voor een veilige opslag, met inbegrip van incompatibele producten

Eisen aan opslagruimten en vaten

Gesloten verpakkingen op een koele en goed geventileerde plaats bewaren.

Alleen in orgineelvat bewaren.

De opslagtemperatuur zou tussen de 0 en 30 °C moeten liggen.

Aanwijzingen voor gezamenlijke opslag

Opslag samen met andere gevaarlijke stoffen is niet toegestaan.

Nadere gegevens over de opslagomstandigheden

Verwijderd houden van eet- en drinkwaren en diervoeder.

7.3. Specifiek eindgebruik

Verharders

RUBRIEK 8: Maatregelen ter beheersing van blootstelling/persoonlijke bescherming

8.1. Controleparameters

Grenswaarden Stoffen op de Werkplek (GSW)

CAS-Nr.	Naam van de stof	ml/m ³	mg/m ³	v/cm ³	Kategorie	Oorsprong
98-82-8	Cumeen	20	100		TGG 8 uur	Publiek
		50	250		TGG 15 min.	Publiek

8.2. Maatregelen ter beheersing van blootstelling

Passende technische maatregelen

Voor geschikte ventilatie zorgen, vooral in gesloten ruimten.

Hygiënische maatregelen

Aanraking met de ogen en de huid vermijden.

Handen wassen voor elke werkonderbreking en direkt na werkzaamheden met het produkt.

Vervolgens behandelen met huidcrème.

Niet eten, drinken of roken tijdens gebruik.

Verontreinigde kleding verwijderen en wassen voor hergebruik.

TIP TOP HARDENER No. 1

Datum van herziening: 12.11.2015

Revisie-Nr.: 1,1

Productcode: 00359-1065

Bescherming van de ogen/het gezicht

Goed sluitende veiligheidsbril (EN 166).

Wasfles voor de ogen met zuiver water (EN 15154).

Bescherming van de handen

Beschermende handschoenen tegen chemicaliën uit nitril, nitril/katoen, butyl of neopreen, laagdikte minstens 0,7 mm, draagduur ca. 480 minuten.

Deze aanbeveling berust uitsluitend op de chemische bestendigheid en de test volgens EN 374 onder laboratoriumomstandigheden.

Afhankelijk van de toepassing kunnen er afwijkende eisen ontstaan. Daarom dient bovendien rekening te worden gehouden met de aanbevelingen van de leverancier van de beschermhandschoenen.

Voorbeelden in de handschoenendatabank: <http://bestglove.com/site/chemrest/>

Bescherming van de huid

Kleding met lange mouwen (EN 368).

Schort (EN 467).

Bescherming van de ademhalingsorganen

Bij ontoereikende ventilatie een geschikt ademhalingsapparaat (gasfilter type A) dragen (EN 14387).

RUBRIEK 9: Fysische en chemische eigenschappen

9.1. Informatie over fysische en chemische basiseigenschappen

Fysische toestand:	Vloeibaar
Kleur:	Helder of rood
Geur:	Karakteristiek

pH (bij 20 °C): > 5 (13 g/l)

Toestandsveranderingen

Vlampunt:	60 °C
Ontploffingseigenschappen	Het product is niet explosiegevaarlijk, de vorming van explosiegevaarlijke damp-/luchtmengsels is echter mogelijk.
Onderste ontploffingsgrens:	n.b.
Bovenste ontploffingsgrens:	n.b.
Ontstekingstemperatuur:	n.b.
Dampspanning: (bij 20 °C)	4 hPa
Dichtheid (bij 20 °C):	1,034 g/cm ³
Wateroplosbaarheid: (bij 20 °C)	13 g/L
Verdelingscoëfficiënt:	((n-octanol/water)) 2,16
Viscositeit / dynamisch: (bij 20 °C)	15 mPa·s
Oplosmiddel-gehalte:	< 20 %

9.2. Overige informatie

Ontleding begint vanaf 80°C (SADT)
8,3 - 8,7%

RUBRIEK 10: Stabiliteit en reactiviteit

10.1. Reactiviteit

Geen ontbinding bij normale opslag.

10.2. Chemische stabiliteit

Stabiel onder normale omstandigheden.

10.3. Mogelijke gevaarlijke reacties

Reageert met:

TIP TOP HARDENER No. 1

Datum van herziening: 12.11.2015

Revisie-Nr.: 1,1

Productcode: 00359-1065

Vuil, roest, chemicaliën, sterke zuren en basen en versnellers (bijv. zouten van zware metalen, aminen).

10.4. Te vermijden omstandigheden

Niet oververwarmen om thermische ontleding te voorkomen.

Zelfversnellende ontleding bij 80°C (SADT).

10.5. Chemisch op elkaar inwerkende materialen

Vuil, roest, chemicaliën, sterke zuren en basen en versnellers (bijv. zouten van zware metalen, aminen).

10.6. Gevaarlijke ontledingsproducten

Koolmonoxide en kooldioxide

Koolwaterstoffen

RUBRIEK 11: Toxicologische informatie

11.1. Informatie over toxicologische effecten

Acute toxiciteit

Giftig bij inademing.

Schadelijk bij inslikken en bij contact met de huid.

Er liggen geen toxicologische gegevens voor.

Irritatie en corrosiviteit

Veroorzaakt ernstige brandwonden en oogletsel.

Overgevoeligheidseffecten

Gebaseerd op beschikbare gegevens; aan de indelingscriteria is niet voldaan.

STOT bij eenmalige blootstelling

Kan irritatie van de luchtwegen veroorzaken. (Cumolhydroperoxide; Cumol (isopropylbenzeen))

Ernstige effecten na herhaalde of langdurige blootstelling

Kan schade aan organen veroorzaken bij langdurige of herhaalde blootstelling. (Cumolhydroperoxide)

Kankerverwekkende, mutagene en voor de voortplanting vergiftige effecten

Gebaseerd op beschikbare gegevens; aan de indelingscriteria is niet voldaan.

Gevaar bij inademing

Kan dodelijk zijn als de stof bij inslikken in de luchtwegen terechtkomt. (Cumol (isopropylbenzeen))

Bijkomend advies m.b.t. tests

De indeling werd uitgevoerd volgens de berekeningsmethode van de verordening (EG) nr. 1272/2008.

Praktische ervaringen

Overige waarneming

Gevaar voor perforatie van de slokdarm en de maag.

RUBRIEK 12: Ecologische informatie

12.1. Toxiciteit

Okologische gegevens liggen niet voor.

Giftig voor in het water levende organismen, met langdurige gevolgen.

Cumolhydroperoxide

LC50/Leuciscus idus = 10 - 100 mg/l

12.2. Persistentie en afbreekbaarheid

Geen gegevens beschikbaar.

12.3. Bioaccumulatie

Geen gegevens beschikbaar.

12.4. Mobiliteit in de bodem

Geen gegevens beschikbaar.

12.5. Resultaten van PBT- en zPzB-beoordeling

Overeenkomstig de verordening (EG) nr. 1907/2006 (REACH) bevat dit product geen PBT / vPvB-substanties.

12.6. Andere schadelijke effecten

Waterverontreinigend.

Gevaar voor drinkwater zelfs bij uitlopen van geringe hoeveelheid in de ondergrond.

Bijkomend advies

Niet naar oppervlaktewater of sanitaire riolering laten afvloeien.

RUBRIEK 13: Instructies voor verwijdering

13.1. Afvalverwerkingsmethoden

Overwegingen over de afvalverwijdering

Kan met inachtneming van de lokale overheidsvoorschriften na verdunning met een inert brandbaar oplosmiddel (bijv. stookolie) tot 10% worden ingeleverd voor een speciale behandeling (bijv. thermische verwerking)..

Bij voorkeur recycleren in plaats van storten of verbranden.

Verwijdering van de besmette verpakking

Gecontamineerde verpakkingen zijn optimaal leeg te maken, ze kunnen dan na overeenkomende reiniging opnieuw gebruikt worden.

Niet te reinigen verpakkingen zijn zoals de stof zelf te verwijderen.

RUBRIEK 14: Informatie met betrekking tot het vervoer

Wegvervoer (ADR/RID)

14.1. VN-nummer:

UN 3109

14.2. Juiste ladingnaam

ORGANISCHE PEROXIDE, TYPE F, VLOEIBAAR (Cumolhydroperoxide)

overeenkomstig de

modelreglementen van de VN:

14.3. Transportgevaar(n):

5.2

14.4. Verpakkingsgroep:

-

Etiketten:

5.2+8

Classificatiecode:

P1

Bepaalde hoeveelheid (LQ):

125 mL / 30 kg

Toegelaten hoeveelheid:

E0

Transportcategorie:

2

Gevaarcode:

539

Code tunnelbeperking:

D

Binnenscheepvaart (ADN)

14.1. VN-nummer:

UN 3109

14.2. Juiste ladingnaam

ORGANISCHE PEROXIDE, TYPE F, VLOEIBAAR (Cumolhydroperoxide)

overeenkomstig de

modelreglementen van de VN:

14.3. Transportgevaar(n):

5.2

14.4. Verpakkingsgroep:

-

Etiketten:

5.2+8

Classificatiecode:

P1

Bijzondere Bepalingen:

122 274

Bepaalde hoeveelheid (LQ):

125 mL / 30 kg

TIP TOP HARDENER No. 1

Datum van herziening: 12.11.2015

Revisie-Nr.: 1,1

Productcode: 00359-1065

Toegelaten hoeveelheid: E0

Zeevervoer (IMDG)

14.1. VN-nummer: UN 3109

14.2. Juiste ladingnaam overeenkomstig de ORGANIC PEROXIDE TYPE F, LIQUID (cumyl hydroperoxide)

modelreglementen van de VN:

14.3. Transportgevaar(n): 5.2

14.4. Verpakkingsgroep: -

Etiketten: 5.2

Marine pollutant: Yes

Beperkte hoeveelheid (LQ): 125 mL / 30 kg

Toegelaten hoeveelheid: E0

EmS: F-J, S-R

Luchtvervoer (ICAO-TI/IATA-DGR)

14.1. VN-nummer: UN 3109

14.2. Juiste ladingnaam overeenkomstig de ORGANIC PEROXIDE TYPE F, LIQUID (cumyl hydroperoxide)

modelreglementen van de VN:

14.3. Transportgevaar(n): 5.2

14.4. Verpakkingsgroep: -

Etiketten: 5.2

Beperkte hoeveelheid (LQ) Forbiden

Passenger:

Passenger LQ: Forbiden

Toegelaten hoeveelheid: E0

IATA-Packing instruction - Passenger: 570

IATA-Maximale hoeveelheid - Passenger: 10 L

IATA-Packing instruction - Cargo: 570

IATA-Maximale hoeveelheid - Cargo: 25 L

14.5. Milieugevaren

SCHADELIJK VOOR HET MILIEU: ja

14.6. Bijzondere voorzorgen voor de gebruiker

Hanteer overeenkomstig goede industriële hygiëne en veiligheid.

14.7. Vervoer in bulk overeenkomstig bijlage II bij Marpol en de IBC-code

Transport mag alleen worden uitgevoerd in geschikt en toegelaten verpakking.

RUBRIEK 15: Regelgeving

15.1. Specifieke veiligheids-, gezondheids- en milieureglementen en -wetgeving voor de stof of het mengsel

EU-voorschriften

2004/42/EG (VOC): 20 %

Informatie over nationale maatregelen

Beperking bij tewerkstelling: Werkrestricties volgens de wet betreffende de bescherming van jongeren op het werk (94/33/EG) in acht nemen. Werkrestricties conform de Zwangerschapsrichtlijn (92/85/EEG) voor aanstaande of zogende moeders in acht nemen.

Waterverontreinigend-klasse (D): 2 - watervervuilend

Bijkomend advies

Chemische verbod regelgeving te overwegen.

15.2. Chemischeveiligheidsbeoordeling

Voor deze stof heeft geen veiligheidsbeoordeling plaatsgevonden.

RUBRIEK 16: Overige informatie

Afkortingen en acroniemen

ADR = Accord européen relatif au transport international des marchandises Dangereuses par Route

RID = Règlement concernant le transport international ferroviaire de marchandises dangereuses

ADN = Accord européen relatif au transport international des marchandises dangereuses par voie de navigation intérieure

IMDG = International Maritime Code for Dangerous Goods

IATA/ICAO = International Air Transport Association / International Civil Aviation Organization

MARPOL = International Convention for the Prevention of Pollution from Ships

IBC-Code = International Code for the Construction and Equipment of Ships Carrying Dangerous Chemicals in Bulk

GHS = Globally Harmonized System of Classification and Labelling of Chemicals

REACH = Registration, Evaluation, Authorization and Restriction of Chemicals

CAS = Chemical Abstract Service

EN = European norm

ISO = International Organization for Standardization

DIN = Deutsche Industrie Norm

PBT = Persistent Bioaccumulative and Toxic

vPvB = Very Persistent and very Bio-accumulative

LD = Lethal dose

LC = Lethal concentration

EC = Effect concentration

IC = Median immobilisation concentration or median inhibitory concentration

Woordelijke inhoud van de H- en EUH-zinnen (Nummer en volledige tekst)

H226 Ontvlambare vloeistof en damp.

H242 Brandgevaar bij verwarming.

H302 Schadelijk bij inslikken.

H302+H312 Schadelijk bij inslikken en bij contact met de huid.

H304 Kan dodelijk zijn als de stof bij inslikken in de luchtwegen terecht komt.

H312 Schadelijk bij contact met de huid.

H314 Veroorzaakt ernstige brandwonden en oogletsel.

H331 Giftig bij inademing.

H335 Kan irritatie van de luchtwegen veroorzaken.

H373 Kan schade aan organen veroorzaken bij langdurige of herhaalde blootstelling.

H411 Giftig voor in het water levende organismen, met langdurige gevolgen.

Andere gegevens

De aanwijzingen van post 4 tot 8, eveneens 10 tot 12, hebben geen betrekking op het gebruik en regelmatige toepassing van het product (zie gebruiksinformatie en productinformatie), maar op het vrijkomen van grote hoeveelheden, zoals bij ongevallen en onregelmatigheden.

Deze gegevens zijn gebaseerd op de huidige stand van onze kennis en beschrijven uitsluitend de gestelde veiligheidseisen van het produkt/de produkten.

De leverspecificatie treft u in de desbetreffende produktinformatie met technische gegevens aan.

Zij zijn geen garantie voor de eigenschappen van het produkt/de produkten als bedoeld in de wettelijke vrijwaringsvoorschriften.

(n.v.t. - niet van toepassing, n.b. - niet bepaald).

(Alle gegevens omtrent de gevaarlijke bestanddelen zijn uit de laatste versie van het desbetreffende gegevensblad voor veiligheid van de toeleverancier afkomstig.)

